

КЗ ЛОР «Бориславський фаховий медичний коледж»

Циклова комісія природничо-наукової підготовки

**Силабус
освітнього компонента**

«Конфліктологія»

Освітньо-професійний ступінь фаховий молодший бакалавр

Галузь знань 22 Охорона здоров'я

Спеціальність 223 Медсестринство

Вид освітнього компонента вибіркова

Мова викладання державна

Форма викладання денна

Затверджено на засіданні
циклової комісії природничо-
наукової підготовки

Протокол №/від.

“31” 08 2022 року

Голова циклової комісії

2022

Загальна інформація про викладача

Назва освітнього компонента	Конфліктологія
Викладач	Бабич Марія Ярославівна, методист коледжу, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист.
Профайл викладача	Лінк на профайл викладача
Контактний телефон	0683387525
E-mail:	babychmariya@ukr.net
Консультації	Консультації: середа, п'ятниця з 14:30 до 16:00 Онлайн комунікація з використанням відео- або аудіотехнологій (Moodle, ZOOM, Viber (+38 0683387525), Skype, Telegram, електронна пошта) в робочі дні з 8.30 до 17.30

1. Назва освітнього компонента «Конфліктологія»

2. Обсяг освітнього компонента

Вид заняття	Кількість годин
Лекції	18
Практичні заняття	24
Самостійна робота	48

3. Ознаки освітнього компонента

Рік викладання	Курс (рік навчання)	Семестр	Спеціальність	Кількість кредитів/годин	Кількість змістових модулів	Вид підсумкового контролю	Нормативна/вибіркова
			223 «Медсестринство»	3/90	2	залік	Вибіркова

4. Передумови вивчення освітнього компонента

- Ґрунтується на попередньо вивчених ОК: Анатомія людини, Фізіологія людини, Українська мова за професійним спрямуванням, Біологія з основами екології.

- Інтегрується з такими ОК: Основи загальної і медичної психології, мед сестринська етика і деонтологія; Основи психології і міжособове спілкування, медсестринська етика і деонтологія; Основи медсестринства, Загальний догляд за хворими і медична маніпуляційна техніка, Філософія, Соціологія, Психологія, Історія, Право.

5. Мета і завдання освітнього компонента

Мета вивчення курсу «Конфліктологія» — засвоєння базових знань з актуальних питань конфліктів та побудови продуктивних людських взаємовідносин, формування навичок розв'язання конфліктів як професійно-психологічних завдань.

Основні вимоги до вивчення **освітнього компонента** «Конфліктологія» походять з фахових та психологічних вимог до професійної діяльності молодшого медичного бакалавра, з одного боку, а, з іншого - психологічних вимог до управління та посередництва в конфліктах та їх вирішенні. Слід зазначити, що **освітній компонент** «Конфліктологія» охоплює не тільки основні питання курсу вирішення конфліктів у медичному середовищі, а й сучасні питання проблемного характеру у галузі психології конфліктів щодо вирішення прикладних питань конфліктології.

Вивчення курсу передбачає формування у здобувачів освіти **знань щодо:**

- психологічного визначення та характеристики різних видів та форм конфліктів;
- методів прогнозування конфліктів;
- фаз виникнення, ескалації та динаміки конфліктів;
- основних складових конфліктів та засобів її визначення;
- особистісних передумов та схильності особистості до ескалації конфліктів;
- засобів регуляції та профілактики конфліктів;
- конфліктогенів спілкування та їх ролі у виникненні та прогнозуванні конфліктогенності особистості;
- психотехнологій вирішення конфліктів.

6. Компетентності

Згідно з вимогами Стандарту фахової передвищої освіти та Освітньої професійної програми підготовки фахового молодшого бакалавра дана ОК забезпечує набуття ЗФПО компетентностей:

Програмні компетентності, які формуються при вивченні освітнього компонента :	
Інтегральна компетентність	І. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і

	невизначеністю умов.	
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК-1	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
	ЗК-2	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
	ЗК-4	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
	ЗК-5	Здатність бути критичним і самокритичним.
	ЗК-6	Здатність приймати обґрунтовані рішення.
	ЗК-8	Навички міжособистісної взаємодії.
	ЗК-9	Здатність працювати в команді.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)	СК-3	Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.
	СК-4	Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

7. Результати навчання згідно профілю програми, після вивчення ОК.

РН 1 Обирати тактику спілкування з пацієнтами та членами їхніх родин, колегами, дотримуючись принципів професійної етики, толерантної та неосудної поведінки при здійсненні професійної діяльності, з урахуванням соціальних, культурних, гендерних та релігійних відмінностей;

РН 2 Застосовувати паліативну компетентність при роботі з пацієнтами, їх оточенням, медичними та соціальними працівниками, вміти керувати конфліктами;

РН 3 Вживати заходи спрямовані на створення безпечного лікарняного середовища та дотримання лікувально-охоронного режиму, в інтересах збереження власного здоров'я та зміцнення здоров'я пацієнта, уникати конфліктних ситуацій.

РН 4 Дотримуватися правил ефективної взаємодії в команді для надання якісної психологічної допомоги у розв'язанні конфліктних ситуацій.

8. Методична картка освітнього компонента

Тема 1. Становлення конфліктології як науки. Предмет, завдання та напрямки сучасної конфліктології. (2 год.)

Уявлення про конфлікт і еволюція поняття. Конфлікт як предмет дослідження. Методи вивчення конфліктів. Сучасна концепція конфліктів.

Конфліктологія, як інтеграційна область наукових знань про конфлікти. Предмет і об'єкт сучасної конфліктології. Завдання конфліктології.

Конфлікт як вид критичних ситуацій. Багатогранність конфлікту. Джерела, причини і функції конфліктів.

Тема 2. Методологія та методи вивчення конфліктів.

Еволюція поглядів на конфлікт. Методологія вивчення конфліктної взаємодії. Соціологічні та психологічні погляди на природу конфлікту. Теорія позитивного

функціоналізму Т. Парсонса. Погляди К. Маркса на природу суспільних конфліктів. Погляди Г. Зіммеля на інтегративну функцію конфліктів у суспільстві. Соціологічний підхід М. Вебера як основа аналізу конфлікту. Функції соціального конфлікту Л. Козера. Теорія інституціоналізації суспільства Р. Дарендорфа.

Тема 3. Феноменологія і аналіз конфлікту. (2 год.)

Виникнення конфліктних відносин і ситуацій. Аналіз структурних елементів конфлікту. Особливості сприйняття конфліктної ситуації. Прояви і типологія конфліктів. Динаміка конфлікту: основні періоди розвитку і ескалації. Сторони динаміки конфлікту: емоційна, діяльнісна, комунікативна. Загальна схема розвитку конфлікту. Умови початку та завершення конфлікту. Фази розвитку конфлікту. Схема аналізу конфліктної ситуації. Види завершення конфліктів. Вирішення конфлікту на об'єктивному рівні. Часткове вирішення конфлікту на об'єктивному рівні. Вирішення конфлікту як зміна образу конфліктної ситуації. Вирішення конфлікту на суб'єктивному рівні.

Тема 4. Структура конфлікту та його динаміка. (2 год.)

Психологічна структура конфлікту: конфліктна ситуація, конфлікти та інцидент. Складові конфліктної ситуації: об'єкт конфлікту, сторони конфлікту, зовнішня і внутрішня позиції учасників конфлікту. Поняття про ініціатора конфлікту.

Формули виникнення конфліктів (за Шейновим В.П): накопичення конфліктогенів, наявність конфліктної ситуації та приводу, накопичення конфліктних ситуацій.

Учасники, причини, дії, середовище та наслідки як елементи структури конфлікту. Об'єктивні та суб'єктивні елементи аналізу конфлікту. Основні та неосновні учасники конфлікту, їх соціальні та психологічні характеристики. Ранг опонентів та сила в конфлікті. Групи підтримки, організатори, пособники, підбурювачі та посередники, їх місце та роль у виникненні, розвитку та завершенні конфлікту.

Причини виникнення конфлікту. Предмет та об'єкт конфлікту. Основні валастивості об'єкту конфлікту: неділимість, доступність, ресурсність. Об'єктивні та суб'єктивні причини конфліктів. Мотиви, цілі та уявлення про ситуацію ("теорема Томаса") учасників конфлікту. Картографія конфлікту.

Тема 5. Психодіагностичні методи конфліктів та їх характеристика.

Методика визначення переважного стилю поведінки особистості в конфлікті К.Томаса. Методика дослідження міжособистісного сприйняття у конфліктній ситуації А.І.Ташевої (модифікація О.В.Місенко). Методика «Управління міжособистісними конфліктами» (Д.Веттен, К.Камерон). Методика «Оцінка рівня компетентності у вирішенні конфліктів» (П.П.Хешнер, І.Х.Петерсен). Модульний соціотест Анцупова (МСА): його призначення та достоїнства. «Трансактний аналіз конфліктів» (метод тестування і рішення ситуаційних завдань).

Тема 6. Стилі поведінки у вирішенні конфліктів

Стратегії поведінки особистості в конфлікті за Томасом. Компроміс як стиль конфліктної поведінки. Ухиляння як стиль поведінки в конфлікті. Пристосування як стиль конфліктної поведінки. Співробітництво як стиль поведінки в конфлікті. Тактики конфліктної поведінки.

Тема 7. Внутрішньоособистісний конфлікт

Поняття внутрішньоособистісного конфлікту. Особливості і види внутрішньоособистісних конфліктів: мотиваційні, когнітивні, рольові.

Основні психологічні концепції внутрішньоособистісного конфлікту. Підхід З. Фрейда до внутрішньоособистісного конфлікту. Теорія комплексу неповноцінності А.Адлера. Вчення про екстраверсію та інтроверсію К.Г.Юнга. Теорія екзистенціальної

дихотомії Е. Фромма та внутрішньоособистісний конфлікт. Теорія психосоціального розвитку Е.Еріксона. Класифікація внутрішньоособистісних конфліктів за К. Левіном.

Типи внутрішньоособистісних конфліктів. Причини внутрішньо особистісного конфлікту. Форми прояву та способи вирішення внутрішньоособистісного конфлікту.

Тема 8. Міжособистісні конфлікти

Поняття міжособистісного конфлікту та його особливості. Причини та форми прояву міжособистісного конфлікту. Сфери виникнення міжособистісних конфліктів.

Індивідуальна психологія А. Адлера і конфлікт.

Особистісні передумови виникнення міжособистісного конфлікту. Типологія конфліктних особистостей. Конфліктогени спілкування.

Мотиваційний підхід до вивчення міжособистісного конфлікту М.Дойча і Г.Макклінтона. Когнітивний підхід до вивчення міжособистісного конфлікту. Діяльнісний підхід до вивчення міжособистісного конфлікту. Організаційний підхід до вивчення міжособистісного конфлікту.

Тема 9. Переговорний процес з урегулювання конфліктів

Зміст підготовки до переговорного процесу. Етапи переговорного процесу.

Переговорні стилі в конфлікті. Медіація як ефективна технологія вирішення конфліктів. Стадії медіації. Правила, процедура, техніки та стратегії медіації. Вимоги до професійного посередника – медіатора.

6. Плани практичних занять

Практичне заняття 1. Теоретико-методологічні проблеми сучасної конфліктології. (2 год.)

1. Поняття про конфлікт.
2. Предмет і об'єкт сучасної конфліктології. Завдання конфліктології.
3. Конфлікт як вид критичних ситуацій..
4. Джерела, причини і функції конфліктів.
5. Методологія вивчення конфліктної взаємодії.
6. Соціологічні та психологічні погляди на природу конфлікту.

Практичне заняття 2. Загальна теорія конфлікту. (4 год.)

1. Виникнення конфліктних відносин і ситуацій та аналіз структурних елементів конфлікту.
2. Прояви, типологія і динаміка конфлікту
3. Умови початку, фази розвитку конфлікту та завершення конфлікту.
4. Вирішення конфлікту на об'єктивному та суб'єктивному рівнях.
5. Психологічна структура конфлікту.
6. Формули виникнення конфліктів (за Шейновим В.П).

Завдання 1. Визначте тип і причину конфлікту.

Адміністрація коледжу проводить експеримент: здобувачі освіти оцінюють письмово своїх викладачів. Один із студентів оцінив викладача на «незадовільно». Результат стає відомим педагогу. Студент, який має «відмінно» з відповідного навчального курсу, починає отримувати погані оцінки і в кінцевому рахунку курс йому не зараховується.

Завдання 2. Визначте особливості конфліктної ситуації і конфліктної взаємодії (інциденту) в наведеному конфлікті.

Конфлікт виник між старшою медичною сестрою та маніпуляційною медичною сестрою, коли старша медсестра почала вимагати, щоб маніпуляційна медсестра виконувала призначення лікаря без коментарів при присутності пацієнта.

В свою чергу, маніпуляційна медсестра навіть не хотіла про це чути: на роботі її цінують, на її думку зважають і старша медсестра для неї не авторитет.

Кожний наполягає на своєму.

Практичне заняття 3. Конфлікти і особистість. (4 год.)

1. Структурний аналіз особистості за Е. Берном і конфлікти.
2. Поняття внутрішньоособистісного конфлікту. Особливості і види.
3. Основні психологічні концепції внутрішньоособистісного конфлікту.
4. Типи внутрішньоособистісних конфліктів. Причини, форми прояву та способи вирішення внутрішньоособистісного конфлікту.
5. Поняття міжособистісного конфлікту, його особливості, причини та форми прояву міжособистісного конфлікту.

Практичне заняття 3. Мотиваційний, когнітивний, діяльнісний та організаційний підходи до вивчення міжособистісного конфлікту.

Завдання 1. Представнику якого підходу до психологічного вивчення конфлікту належить наступне висловлення? За якими ознаками це можна визначити?

«Останні огляди емпіричних та експериментальних відкриттів однозначно з'ясували, що агресія та конфлікт не є самогенерованими інтрапсихічними подіями. Це стани відносин, що виникають внаслідок транзакцій між людьми у ситуаціях, коли переслідувані ними цілі підтримуються або блокуються. Відтак адекватне розуміння етіології конфлікту та кооперації вимагають аналізу в межах точних рамок, чи контексту — ситуацій, в яких вони виникають».

(Висловлення належить представнику ситуативного підходу до психологічного вивчення конфлікту - М.Шерифу.

Завдання 2. Вставте пропущене слово. Обґрунтуйте своє рішення.

На думку В.С.Агеєва, «... мабуть, уперше звернули увагу на те, що безпосередньо спостережувані взаємодії суб'єктів у соціальній ситуації можуть бути зрозумілі і проінтерпретовані з погляду їхнього суб'єктивного відображення, тобто з погляду їхнього сприйняття, усвідомлення, рефлексії, оцінки тощо «взаємодіючим суб'єктом».

(Когнітивісти (Див.; Агеєв В.С. Міжгрупова взаємодія: соціально-психологічні проблеми.)

Завдання 3. Прихильником якого підходу до психологічного вивчення конфлікту є автор наступного висловлення? За якими ознаками це можна визначити?

«Поведінку визначає не ситуація, яку можна описати «об'єктивно" або погоджену думку про яку висловлює декілька спостерігачів, а ситуація, як вона розкривається суб'єкту в його переживанні, як вона існує для нього»

(Когнітивного. (Див.; Хекхаузен Х. Мотивація и діяльність)

Практичне заняття 4. Розв'язання, управління та попередження конфліктів. (4 год.)

1. Технологія раціональної поведінки в конфлікті
2. Переговорний процес з урегулювання конфліктів
3. Маніпулятивні технології в переговорному процесі та протидія їм
4. Стили поведінки у вирішенні конфліктів

Практичне заняття 4.

Здобувачі освіти аналізують описи конфліктів за поданою схемою.

1. *Причина конфлікту.* Чи усвідомлюють конфліктуючі сторони причину конфлікту? Чи потрібна допомога для виходу з конфлікту? Де знаходиться причина конфлікту? Чи зверталися конфліктуючі по допомогу?

2. *Мета конфліктуючих.* У чому конкретно полягають цілі конфліктуючих? Чи всі однаково прагнуть цих цілей? Чи є спільна мета, яка могла б об'єднати зусилля конфліктуючих? Розбіжності сторін торкаються мети діяльності чи засобів її досягнення?

3. *Сфери зближення.* З яких проблем конфліктуючі могли б виробити спільні погляди?

4. *Суб'єкти конфлікту.* Хто є лідером? Як ставляться люди один до одного? Які особливості мовних і немовних чинників спілкування? Чи діють серед конфліктуючих загальноприйняті норми поведінки?

5. *Ціна конфлікту* (витрати енергії, часу і сил; збитки, що наноситься недружніми діями іншої сторони; втрати, пов'язані з погіршенням загальної ситуації).

6. *Ціна виходу з конфлікту* - це різниця між втратами, з якими пов'язаний цей вихід з конфлікту, і надбаннями, які дає цей вихід.

Опис конфліктних ситуацій (за: Шейнов В.Г. Конфлікти в нашому житті і їх розв'язання.)

ДРАМА. У дружини заробіток набагато вище, ніж у чоловіка. На цьому ґрунті часто виникають сварки, ініціатором яких є дружина, яка звинувачує чоловіка в неспроможності заробляти гроші. Сварки супроводжуються приниженнями і образами чоловіка. Справа може дійти до розлучення.

ПОКВИТАЛИСЬ. Чоловік приходить додому з роботи. В нього неприємності, він не в настрої. Жінка кричить йому з кухні, щоб він пішов у магазин по хліб. Він відмовляється, виникає сварка.

Практичне заняття 5. Психодіагностика конфліктних відносин. (4 год.)

1. Методика діагностики провідного типу реагування (Кашапов М.М., Шалаєва Т.Г.).
2. Методика К. Томаса «Діагностика схильності особистості до конфліктної поведінки» адаптація Н.В.Гришіної.
3. Тест «Стиль рішення конфліктів» Стівен Ваймар.
4. Диференційно-аналітичний опитувальник (ДАО),
5. Змістовний аналіз конфлікту (Н. Пезешкіан).
6. Тест «Егостанів» Е.Берна.
7. Тест «Особиста егограма» М.С.Барановської.
8. Експрес-оцінка глибини конфлікту (А.М.Бандурка, С.І.Бочарова, Е.В.Землянська)

Практичне заняття 6. Психотерапія конфліктних відносин. (6 год.)

1. Арт-терапія як метод психологічної корекції емоційно-особистісних проблем учасників конфлікту.
2. Музико-терапія як метод психокорекції емоційних станів особистості у конфлікті.
3. Бібліо-терапія як психотерапевтичний метод подолання конфліктів.
4. Вигадування історій як метод переструктурування конфліктної ситуації.
5. Казкотерапія як метод психологічного захисту та пошуку шляхів подолання конфлікту.
6. Танцювальна терапія як метод психологічного захисту особистості в конфлікті.
7. Проективний малюнок як метод психологічної діагностики та формування конфліктологічної компетентності учасників конфлікту.

8. Психдрама як метод самопізнання й психологічної корекції негативних емоційних проявів у конфлікті.
9. Лялькотерапія як метод психокорекції особистості в конфлікті

Питання, що виносяться на самостійне опрацювання

Тема № 1 Становлення конфліктології, як науки. Предмет, завдання та напрямки сучасної конфліктології.	4-6; 9; 11; 15
Підготувати відповіді на запитання: 1. Визначити основні структурні елементи конфлікту. 2. Розв'язати ситуаційне завдання, де потрібно визначити основні поняття конфлікту: «конфлікт», «причина конфлікту», «конфліктна ситуація», «інцидент». 3. Робота зі словарем. Скласти схему з поясненнями за темою «Періодизація історії вітчизняної конфліктології».	
Тема № 2 Методологія та методи конфліктології.	
Підготувати відповіді на запитання: 1. Загальнонаукові принципи дослідження конфліктів. 2. Методологічні принципи конфліктологічної науки. 3. Загальна характеристика основних методів конфліктології. Психологічні методи в конфліктології. 4. Етапи дослідження конфліктів. 5. Оцінка конфліктів та персоналу за допомогою МСА. 6. Скласти схему з поясненнями за темою «Програма вивчення конфліктної взаємодії за В.А. Ядовим».	
Тема № 3 Сучасні концепції конфлікту. Визначення поняття «конфлікт». Функції конфлікту.	1; 4; 8; 15
1. Вітчизняні концепції конфлікту. 2. Основні об'єктивні характеристики конфлікту. 3. Універсальна понятійна схема опису конфлікту. 4. Функції конфліктів. 5. Розв'язання ситуаційних завдань. 6. Скласти схему з поясненнями за темою „Види системного аналізу конфліктів”.	

Тема № 4 Умови виникнення та причини конфліктів.	
Скласти конспект за характеристикою потреб та мотивів особистості та групи у конфлікті. Вміти за загальною характеристикою конфлікту визначати емоційний стан людини у конфлікті.	1; 2; 5; 8; 12; 17.
Тема № 5 Структура конфлікту його динаміка та сфери конфліктів.	
Серед представлених прикладів конфліктів вміти визначати їх види, та відносити до відповідної сфери прояву. Скласти блок-схему з поясненнями за темою „Структура конфлікта”.	2; 4; 9; 13; 15
Тема № 6 Класифікації конфліктів.	
Підготувати відповіді: Основна задача класифікації в конфліктології. 2. Класифікація конфліктів за ступенем залученості людей у конфлікти. 3. Класифікація конфліктів за проблемно-діяльнісною ознакою. 4. Класифікація конфліктів за ступенем гостроти протиріч, що виникають. Класифікація конфліктів за А.І. Шипіловим. Класифікація конфліктів за С.М. Ємельяновим. 7. Розв’язання ситуаційних завдань. Самостійна робота: Скласти блок-схему з поясненнями за темою «Загальна типологія конфліктів: конфлікти за участю людини та зооконфлікти».	3; 5; 7; 8; 14.
Тема №7. Психодіагностичні методики конфліктів та їх характеристика.	
На основі пройдених психодіагностичних методик визначення різних аспектів конфліктності написати психолого-конфліктологічний портрет особистості.	
Тема № 8. Стилi поведінки в конфліктах.	
1. Вміти визначати стилі поведінки в конфлікті за С.М. Ємельяновим. 2. Вибір стратегії поведінки у конфлікті за А.І. Шипіловим. Характеристика конфліктних особистостей.	1; 2, 13; 16
Визначення типу конфліктної особистості за	

наведеними описовими характеристиками. 4. Ідентифікувати різні способи вирішення конфліктів на прикладі афоризмів. Внутрішній світ – початок усіх зовнішніх мирських конфліктів (Нестор Уваров). Якщо є готовність до конфлікту, привід для конфлікту знайдеться завжди (Ілля Шевельов). Глибоко в нашій свідомості живе невтамована жага конфлікту. Ви боретеся не стільки зі мною, скільки з людською природою (Артур Конан Дойл). Якщо в житті є можливість зробити крок назад для того, щоб уникнути конфлікту – краще його зробити (Расім Мусабеков). Для того, щоб встояти на ногах у цьому житті, іноді доводиться наступати на горло власному «Я» (Аврелій Марк). Стояти на своєму часто означає проявляти впертість. Здатність до розумних поступок – ознака здорового глузду (Джейн Остін). Слово «конфлікт» зазвичай означає конфлікт між організмами, кожен з яких прагне максимізувати власну виживаність (Річард Докінз). При діловому конфлікті відбувається обговорення проблеми. У психологічному конфлікті обговорюються особистості. Психологічний конфлікт призводить до взаємного знищення, а діловий – вирішує проблему й зближує партнерів (Михайло Литвак).	
Тема № 9 Переговори як один з основних видів завершення конфлікту.	
Використовуючи переговори обрати оптимальний засіб вирішення конфліктної ситуації. «Дилема в'язня». Ця ситуація полягає в тому, що в'язнів підозрюють в спільному злочині. Вони поміщені в окремі камери. У кожного є можливість повідомити про злочин іншого, сподіваючись отримати менше покарання. Якщо ніхто з них не повідомить про скоєний іншим злочин, обидва отримають незначне покарання; якщо один скаже, а інший ні, той що повідомив буде відпущений на свободу, а інший отримає суворе покарання; якщо вони обидва повідомлять,	1; 2; 6; 9; 23; 16

то обидва отримають невелике покарання, але воно буде більшим, ніж те, що вони могли б отримати, якби обидва промовчали. Написати на теми: Проаналізувати успішність аналізу та розв'язання конфліктів за допомогою його карти. Упорядкувати «карти» конфлікту – як ефективний засіб розв'язання конфліктів. Розібрати необхідні умови для управління конфліктом.	
Тема № 10 Внутрішньоособистісний конфлікт.	
Дати короткі ґрунтовні відповіді, своїми словами, як ви розумієте. Під кожний тип внутрішньоособистісного конфлікту навести приклад. 1. Поняття внутрішньоособистісного конфлікту. Теорії, що пояснюють механізм внутрішньоособистісних конфліктів: Концепції З.Фрейда, А. Адлера, К. Г. Юнга, Е. Фромма, К. Левіна, Л.Фестінгера, Е. Берна. 2. Типи внутрішньоособистісних конфліктів: Мотиваційний конфлікт і його різновиди (еквівалентний, амбівалентний, вітальний). Моральний конфлікт. Конфлікт нереалізованого бажання. Рольовий конфлікт. Адаптаційний конфлікт. Конфлікт неадекватної самооцінки. Додаткові питання. 1. Розібрати наслідки внутрішньоособистісних конфліктів. 2. Засоби та умови попередження внутрішньоособистісних конфліктів. 3. Засоби вирішення внутрішньоособистісних конфліктів. 4. Стресостійкість як засіб попередження внутрішньоособистісних конфліктів. Концепція «пошукової активності».	2; 3; 9; 11; 16..
Тема № 11 Міжособистісний конфлікт.	
Питання для самостійного розгляду: Міжособистісні конфлікти у медичному колективі. Міжособистісні конфлікти між молодшими медичними бакалаврами. Конфлікти на різних рівнях соціальної системи. Сфери прояву міжособистісних конфліктів. Чинники та фактори міжособистісних конфліктів за В. Лінкольном.	1; 5; 7; 13; 14.

5. Групові конфлікти: поняття види, функції, типологія.	
Тема № 12. Воєнний конфлікт.	15, 16
Підготувати цільові виступи на наступні теми: 1. Які чинники зумовлюють особливості воєнних конфліктів? 2. Загальна характеристика впливу воєнних конфліктів на національну безпеку. 3. Зміст структурних елементів воєнних конфліктів. 4. Загальна характеристика воєнних конфліктів у XXI столітті. Еволюція воєнних конфліктів.	

9. Система оцінювання та вимоги

Види контролю: поточний, проміжний, підсумковий.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. При поточному контролі оцінці підлягають: рівень теоретичних знань та вміння працювати з науковою літературою, знання матеріалу, продемонстрованого у виконаних (як правило) індивідуальних завданнях; обґрунтованість висновків, а також самостійність та повнота вирішення практичних завдань та аналізу матеріалів; активність та систематичність роботи на заняттях; результати виконання домашніх завдань, тестів, експресопитувань тощо.

Форми проведення поточного контролю: усне опитування здобувачів освіти, вирішення практичних завдань, тестові завдання (для зацікавленості у навчанні, розвитку здібностей студента може бути передбачено виконання інших, індивідуальних для кожного студента завдань).

Проміжний контроль проводиться після вивчення відповідних тем або блоку тем з метою з'ясування ступеню засвоєності студентами відповідного об'єму опрацьованого та вивченого матеріалу та подальшої оцінки рівня отриманих знань.

Форми проведення проміжного контролю: тренувальні вправи, експресконтроль на лекціях, тестове опитування, співбесіда (усне спілкування), виконання індивідуальних завдань.

Підсумковий контроль у формі заліку

Контроль знань і умінь здобувачів освіти (поточний, проміжний і підсумковий) з ОК «Конфліктологія» здійснюється відповідно до:

- Положення “Про організацію освітнього процесу в Бориславському фаховому медичному коледжі”;
- Положення “Про організацію дистанційного освітнього процесу в КЗ ЛОР «Бориславський фаховий медичний коледж»;

- Положення “Про академічну доброчесність”;
- Положення “Про систему оцінювання якості знань здобувачів освіти в Бориславському фаховому медичному коледжі”.

Оцінювання проводиться за п’ятибальною системою.

Критерії оцінювання.

«Відмінно» - здобувач освіти дає вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді не менш ніж на 90% запитань, рішення задач та виконання вправ є правильними, демонструє знання матеріалу підручників, посібників, інструкцій, алгоритмів, проводить узагальнення і висновки, акуратно оформлює завдання, був присутній на лекціях, має конспект лекцій чи реферати з основних тем курсу, проявляє активність і творчість і виконанні групових завдань.

«Добре» - здобувач освіти володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій і розрахунків, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді, був присутній на лекціях, має конспект лекцій чи реферати з основних тем курсу, проявляє активність і творчість і виконанні групових завдань.

«Задовільно» - здобувач освіти дає правильну відповідь не менше ніж на 60% питань або на всі запитання дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки, які виправляє за допомогою викладача, при цьому враховуються наявність конспекту та самостійність у виконанні групових завдань.

«Незадовільно» - здобувач освіти дає правильну відповідь не менше ніж на 35% питань або на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки, має неповний конспект лекцій, малоактивний або пасивний у виконанні групових завдань.

Підсумкова (загальна) оцінка курсу ОК є сумою оцінок (балів), отриманих за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне, проміжне та підсумкове оцінювання засвоєності теоретичного матеріалу під час аудиторних занять, самостійної роботи, виконання індивідуальних практичних завдань. Підсумкова оцінка виставляється після повного завершення вивчення навчальної дисципліни.

Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти при вивченні ОК « Конфліктологія»

Модуль I						Модуль II					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5

Примітка T1, T2...T12 – теми практичних занять згідно програми.

Критерії оцінювання практичних навичок			
«Відмінно»	«Добре»	«Задовільно»	«Незадовільно»
Студент виконує практичні навички різного ступеня складності (оволодів практичними)	Студент виконує практичні навички, але допускає незначні, неprincipові	Студент в процесі виконання практичних навичок, допускає серйозні помилки, відчуває	Студент не оволодів програмою (відповідь неправильна, допущено суттєві помилки, не виробили

навичками, що передбачені програмою).	помилки (відчуває складнощі лише у найтяжчих випадках, помилки, які суттєво не вплинуть на загальний стан пацієнта).	складнощі у простих випадках (відповідь неповна, допущені неточності, практичні навички в мінімальному обсязі, не сформували вмінь), що може призвести до погіршення загального стану пацієнта.	практичних навичків, не сформували вмінь, що може суттєво призвести до порушення загального стану або стати причиною смерті вагітної, порділлі чи дитини), їх знання і вміння повинні даліше вдосконалюватись .
---------------------------------------	--	---	---

Оцінювання усної відповіді студента

«Відмінно»	«Добре»	«Задовільно»	«Незадовільно»
Студент глибоко і твердо засвоїв матеріал і послідовно, грамотно і логічно його викладає, у відповіді тісно пов'язується теорія з практикою. При цьому у студента не виникає труднощів при зміні завдання, вільно справляється із задачами, питаннями та іншими видами використання знань, показує знання монографічної літератури, вірно обґрунтовує прийняття рішення.	Студент твердо знає матеріал, грамотно і по суті відповідає його, не допускає суттєвих помилок у відповіді на запитання, вірно використовує теоретичні положення при вирішенні практичних питань і задач.	Студент має знання основного матеріалу, але не засвоїв його деталей, допускає помилки, недостатньо правильно формує, порушує послідовність у викладенні матеріалу.	Студент не знає частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки, невпевнений у відповіді.

Оцінювання активності студента

«Відмінно»	«Добре»	«Задовільно»	«Незадовільно»
Про активний студент активно працює, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал.	Студент активно приймає участь у вирішенні поставлених завдань.	Малоактивний, на заняттях не проявляє себе, відповідає лише за викликом викладача.	Студент пасивний. Не приймає участі у роботі групи на занятті. Пасивно спостерігає за роботою інших.

10. Політика освітньої компоненти

Дотримання академічної доброчесності в коледжі регламентується:

- Положенням «Про академічну доброчесність»;
- Положенням «Про контроль якості читання лекцій в Бориславському фаховому медичному коледжі»;
- Положенням «Про контроль якості проведення практичних занять»;
- Положенням «Про критерії оцінювання якості знань здобувачів освіти в Бориславському фаховому медичному коледжі»;
- Положенням «Про відпрацювання пропущених занять»;
- Положенням «Про контроль, організацію і якість проведення консультацій в Бориславському фаховому медичному коледжі»;
- Положенням «Про контроль організації якості проведення заліків, іспитів і письмових контрольних робіт в Бориславському фаховому медичному коледжі».

Політика ОК ґрунтується на засадах академічної доброчесності (сукупності етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання) та визначається системою вимог, які викладач ставить до здобувача в процесі вивчення ОК (недопущення академічного плагіату, списування, фабрикація, фальсифікація, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання). За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до відповідальності: повторне оцінювання (контрольна робота, залік, іспит тощо); повторне вивчення відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування із закладу освіти; позбавлення академічної стипендії.

Політика щодо відвідування.

Політика щодо відвідування усіх форм занять регламентується «Положенням про організацію освітнього процесу в Бориславському фаховому медичному коледжі». Здобувач зобов'язаний виконувати правила внутрішнього розпорядку коледжу, відвідувати навчальні заняття згідно розкладу, дотримуватися етичних норм поведінки. Присутність на заняттях є обов'язковою компонентою оцінювання.

Політика щодо перескладання.

Порядок відпрацювання пропущених занять здобувачем освіти (з поважних чи без поважних причин) регламентується «Положенням про відпрацювання пропущених занять та перездачу на вищу оцінку».

Політика щодо дедлайнів.

Здобувач освіти зобов'язаний дотримуватися термінів, передбачених вивченням ОК і визначених для виконання усіх видів робіт.

Політика щодо апеляції.

У випадку конфліктної ситуації під час проведення контрольних заходів або за їх результатами, здобувач освіти має право подати апеляцію згідно з «Положенням про апеляцію результатів контрольних заходів знань здобувачами освіти КЗ ЛОР «Бориславський фаховий медичний коледж». Заява подається особисто в день оголошення результатів контрольного заходу завідувачу відділенням, реєструється, передається директору або заступнику директора з навчальної роботи та розглядається на засіданні апеляційної комісії не пізніше наступного робочого дня після її подання. Здобувач має право бути присутнім на засіданні апеляційної комісії. При письмовому контрольному заході члени апеляційної комісії, керуючись критеріями оцінювання з даної дисципліни, детально вивчають та аналізують письмові матеріали контрольного заходу. Повторне чи додаткове опитування здобувача апеляційною комісією заборонено. Результати апеляції оголошуються

здобувачу відразу після закінчення розгляду його роботи, про що здобувач робить особисто відповідний запис у протоколі засідання апеляційної комісії.

Політика щодо конфліктних ситуацій.

У коледжі визначено чіткі механізми та процедури врегулювання конфліктних ситуацій, пов'язаних з корупцією, дискримінацією, сексуальними домаганнями та ін. Упроваджено ефективну систему запобігання та виявлення корупції, вживаються заходи, спрямовані на підвищення доброчесності викладачів і здобувачів освіти коледжу, дотримання правил етичної поведінки, створення додаткових запобіжників вчинення корупційних дій і правопорушень, пов'язаних із корупцією. Розроблено План заходів з виконання антикорупційної програми відповідно до Закону України «Про запобігання корупції». Створена «Скринька довіри», до якої анонімно можуть звертатися здобувачі освіти, залишаючи там свої скарги чи пропозиції. Розроблено в коледжі План заходів щодо попередження мобінгових/булінгових тенденцій. За час реалізації ОП звернень, пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією не було.

11. Рекомендована література (основна, допоміжна), інформаційні ресурси в Інтернеті

Основна:

1. Берлач А.І., Кондюкова М.І. Конфліктологія. – Навчальний посібник для дистанційного навчання. Університет «Україна», 2017.
2. Губенко І. Я. Основи загальної і медичної психології, психічного здоров'я та міжособового спілкування: підруч. / І. Я. Губенко, О. С. Карнацька, О. Т. Шевченко. - 3-е вид., перероб. і доп. - Київ : ВСВ Медицина, 2021. - 312 с.
3. Губенко І. Я. Основи загальної і медичної психології, психічного здоров'я та міжособового спілкування: підруч. для студ. мед. уч-щ, коледжів, акад. та ін-тів медсестринства / І. Я. Губенко, О. С. Карнацька, О. Т. Шевченко. - 2-е вид., перероб. і доп. - Київ : Медицина, 2018. - 312 с.
4. Гірник А. М. Основи конфліктології: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. К. Києво-Могилянська академія. 2015. 222 с.
5. Долинська, Л. В. Психологія конфлікту: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. К. Каравела, 2014. 304 с.
6. Засекіна Л. В. Основи психології та міжособове спілкування: навч. посіб. для студ. мед. уч-щ, коледжів, акад. та ін-тів медсестринства / Л. В. Засекіна, Т. В. Пастрик. - 2-е вид. - Київ : Медицина, 2018. - 216 с.
7. Захарчин Т.М., Винничук Р.О. Управління конфліктами, Львівська політехніка, 2019.– 240 с.
8. Конфліктологія: навчальний посібник. за ред. Г. В. Гребенькова. Львів: Магнолія. 2021. 229 с.
9. Конфліктологія та теорія переговорів : навч. посіб. Т. Яхно, І. Куревіна. Центр учбової літератури, 2021. 168 с.
10. Конфліктологія: загальна та юридична: підручник. Л. М. Герасіна, М.П. Требін, О.М. Сахань, В. Д. Воднік. за заг. ред. Л.М. Герасіної. Харків. Право. 2021. 224 с.
11. Петрінко В.С. Конфліктологія: курс лекцій, енциклопедія, програма, таблиці. Навчальний посібник. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2020. 360 с. URL:<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/31879>
12. Партико Н.В. Психологія конфліктів., Львівська політехніка. 2019. 132 с.
13. Тихомирова Є.Б., Постоловський С.Р. Конфліктологія та теорія переговорів. 2023. 240 с. Університетська книга.
14. О.Холод. Книга. Комукаційні технології. 2019. 211 с. Центр навчальної літератури.
15. Цюрупа М. В. Основи конфліктології та теорії переговорів: навч. посіб. К. Кондор.

2015. 172 с.

16. Соціальна конфліктологія: підручник. Л. Й. Гуменюк. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ. 2015. 564 с.

Додаткова:

1. Конфліктологія та теорія переговорів: навч. посіб. для студентів, аспірантів і викл. вищ. закл. освіти України / Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2015. 200 с.
2. Русинка І. Психотехнологія управління конфліктами. Вища школа. 2013. №1. С. 72.
3. Скібіцька, Л. І. Конфліктологія: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. К. Кондор. 2011. 383 с.
4. Управління конфліктами: текст лекцій : навч. посіб. Г. В. Жаворонкова, О. М. Скібіцький, Т. В. Сіващенко, О. І. Туз. К. Кондор, 2013. 172 с

Електронні ресурси

1. Національний інститут стратегічних досліджень <http://www.niss.gov.ua>
2. Портал Інституту соціології Національної академії наук України <http://isoc.com.ua/institute/>
3. Засоби спілкування/ UBR: https://pidruchniki.com/15941024/psihologiya/zasobi_spilkuvannya
4. Курило О. Й., Розман І. І. Вербальні та невербальні аспекти культури спілкування. UBR: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/4.3/28.pdf>.
5. Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. UBR: <http://nbuv.gov.ua>.
6. Освітній портал – все про освіту в Україні. UBR: <http://www.osvita.org.ua>
7. Основні форми спілкування. Монологічні. UBR: https://pidruchniki.com/12281128/psihologiya/osnovni_formi_spilkuvannya.
8. Основні форми спілкування. Діалогічні. UBR: https://pidruchniki.com/00000000/psihologiya/dialogichni_vistupi.
9. Національна бібліотека України імені І. В. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.nbuv.gov.ua.
10. Національна парламентська бібліотека України [Електронний ресурс]. Режим доступу : www.nplu.kiev.ua.
11. Електронна бібліотека підручників [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ellib.ua. 116
12. Електронна бібліотека підручників [Електронний ресурс].– Режим доступу : www.pidruchniki.com.ua.
13. Герасіна Л. М. Конфліктологія [Електронний ресурс] : навч. посібник / Л. М. Герасіна, М. П. Требін, В. Д. Воднік [та ін.]. – Режим доступу : http://nulu.edu.ua/materials/files/sociology_and_polit/0007/01.pdf
14. Ємельяненко Л. М. Конфліктологія [Електронний ресурс] навч. посібник / Л. М. Ємельяненко, В. М. Петюх, Л. В. Торгова, А. М. Гриненко. – Режим доступу : http://www.ebk.net.ua/Book/psychology/yemelyanenko_konfliktologiya/index.htm.
15. Коваленко Д. В. Конфліктологія [Електронний ресурс] : навч. посібник / Д. В. Коваленко, І. М. Шалімова, О. М. Керницький, В. А. Бурбега. – Режим доступу : <http://pidruchniki.com/85341/psihologiya/konfliktologiya>.
16. Миронова О. М. Конфліктологія [Електронний ресурс] : навч. посібник / О. М. Миронова, О. В. Мазоренко. - Режим доступу : http://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/POSIBNIKI_2013/NMP_0092.pdf.
17. Орлянський В. С. Конфліктологія [Електронний ресурс] : навч. посібник / В. С. Орлянський. - Режим доступу : <http://westudents.com.ua/knigi/510-konfliktologiya-orlyanskiy-BC.html>.

18. Сорокина Е. Г. Конфліктологія в соціальній роботі [Електронний ресурс] : навч. посібник / Е. Г. Сорокина, М. В. Вдовіна. - Режим доступу : http://stud.com.ua/2745/psihologiya/konfliktologiya_v_sotsialniy_roboti.
19. Скібіцька Л. І. Конфліктологія [Електронний ресурс] : навч. посібник / Л. І Скібіцька. - Режим доступу : <http://subject.com.ua/pdf/151.html>.
20. Тихомирова Є. Конфліктологія та теорія переговорів [Електронний ресурс]: підручник / Є. Тихомирова, С. Постолювський. - Режим доступу : <http://esnuir.eenu.edu.ua/bitstream/123456789/417/1/conflictology.pdf>.

Викладач

Бабич М.Я.